

SPECYFIKACJA TECHNICZNA WYKONANIA I ODBIORU ROBÓT BUDOWLANYCH

SZCZEGÓŁOWA SPECYFIKACJA TECHNICZNA WYKONANIA I ODBIORU ROBÓT DLA INSTALACJI OGNIW FOTOWOLTAICZNYCH NA DACHACH BUDYNKÓW

Dotyczy projektów pn.:

- 1. Termomodernizacja budynku Urzędu Gminy w Wirykach, Wiryki Połud 154, gm. Wiryki, dz.nr ewid. 2150**
- 2. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Wirykach, Wiryki Połud 205, 208, gm. Wiryki, dz. nr ewid. 2173, 2174, 2175**
- 3. Termomodernizacja budynku Szkoły Podstawowej w Kaplonosach, Kaplonosy 73, gm. Wiryki, dz. nr ewid. 454**

OBIEKT BUDOWY: Budowa mikroinstalacji fotowoltaicznych na terenie Gminy Wiryki

**KATEGORIA
OBIEKTU:** IX, XII

LOKALIZACJA: Gmina Wiryki

INWESTOR: Gmina Wiryki
Wiryki Połud 154
22-205 Wiryki

Marzec, 2020

SPIS TREŚCI

1. WSTĘP.....	3
2. MATERIAŁY.....	5
3. SPRZĘT	8
4. TRANSPORT	8
5. WYKONANIE ROBÓT	9
6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT	11
7. OBMIAR ROBÓT	12
8. ODBIÓR ROBÓT	12
9. PODSTAWA PŁATNOŚCI.....	15
10. PRZEPISY ZWIĄZANE.....	15

1. WSTĘP

1.1. Przedmiot SST

Przedmiotem niniejszej Szczegółowej Specyfikacji Technicznej (SST) są wymagania dotyczące wykonania i odbioru robót w zakresie wykonania instalacji ogniw fotowoltaicznych na gruncie/dachach budynków.

1.2. Zakres stosowania SST

Szczegółowa Specyfikacja Techniczna jest stosowana jako dokument przetargowy i kontraktowy przy zlecaniu i realizacji robót wymienionych w punkcie 1.1.

1.3. Zakres robót objętych SST

Roboty, których dotyczy specyfikacja, obejmują wszystkie czynności umożliwiające i mające na celu wykonanie instalacji ogniw fotowoltaicznych.

Zakres robót obejmuje wykonanie:

- Montaż konstrukcji pod panele PV;
  - Montaż paneli PV na konstrukcji;
  - Ułożenie tras kablowych i kabli od paneli PV do rozdzielni elektrycznej;
  - Modernizacja rozdzielni elektrycznej AC;
  - Montaż rozdzielni DC;
  - Montaż uzemień, połączeń wyrównawczych;
  - Montaż układu automatyki;
  - Wykonanie prób instalacji oraz sprawdzających prawidłowe działanie aparatury;
  - Uruchomienie układu i regulacje;
  - Szkolenie z obsługi.
-
- Wykonanie niezbędnych otworów montażowych w celu wprowadzenia urządzeń;
  - Zamurowanie otworów montażowych po wprowadzeniu urządzeń;
  - Wykonanie przepustów w miejscach przejścia tras kablowych przez ściany, dach lub inne przeszkody;
  - Uszczelnienie przepustów.

1.4. Określenia podstawowe

Specyfikacja techniczna (ST) - dokument zawierający zespół cech wymaganych dla procesu wytwarzania lub dla samego wyrobu, w zakresie parametrów technicznych, jakości, wymogów bezpieczeństwa, wielkości charakterystycznych, a także co do nazewnictwa, symboliki, znaków i sposobów oznaczania, metod badań i prób oraz odbiorów i rozliczeń.

Aprobata techniczna - dokument stwierdzający przydatność danego wyrobu do określonego obszaru zastosowania. Zawiera ustalenia techniczne co wymagań podstawowych wyrobu oraz metodykę badań dla potwierdzenia tych wymagań.

Deklaracja zgodności - dokument w formie oświadczenia wydany przez producenta, stwierdzający zgodność z kryteriami określonymi odpowiednimi aktami prawnymi, normami, przepisami, wymogami lub specyfikacją techniczną dla danego materiału lub wyrobu.

Certyfikat zgodności -dokument wydany przez upoważnioną jednostkę badającą (certyfikującą), stwierdzający zgodność z kryteriami określonymi odpowiednimi aktami prawnymi, normami, przepisami, wymogami lub specyfikacją techniczną dla badanego materiału lub wyrobu.

Część przewodząca czynna - przewód lub inny element przewodzący, będący częścią instalacji lub urządzenia elektrycznego, który w warunkach normalnej pracy instalacji elektrycznej znajduje się pod napięciem, a nie spełnia funkcji przewodu ochronnego.

Część przewodząca dostępna- przewodząca część instalacji lub urządzenia elektrycznego, będąca w zasięgu ręki, która podczas normalnej pracy nie jest pod napięciem, jednak może się pod nim znaleźć w przypadku uszkodzenia izolacji podstawowej - awarii.

Część przewodząca obca -przewodząca część nie będąca częścią instalacji lub urządzenia elektrycznego, która może się znaleźć pod określonym potencjałem, zazwyczaj potencjałem ziemi lokalnej, np. metalowa konstrukcja budowlana, metalowy rurociąg, przewodząca podłoga lub ściana. Części przewodzące obce, dla wyrównania potencjału, łączy się ze sobą, z częściami przewodzącymi dostępnymi i z szyną wyrównawczą przewodami wyrównawczymi. Metalowe elementy konstrukcyjne budynku same mogą również pełnić rolę przewodów wyrównawczych.

Napięcie dotykowe - napięcie pojawiające się przy zwarciu doziemnym pomiędzy przewodzącą częścią, która może być dotknięta przez człowieka, a miejscem na ziemi, na którym znajdują się stopy.

Klasa ochronności - umowne oznaczenie cechy urządzeń elektrycznych, z punktu widzenia ochrony przeciwporażeniowej.

Stopień ochrony IP - umowna miara ochrony przed dotykiem elementów instalacji oraz przed przedostawaniem się ciał stałych i cieczy, którą zapewnia odpowiednia obudowa.

Obwód instalacji elektrycznej - zespół elementów połączonych pośrednio lub bezpośrednio ze źródłem energii elektrycznej, z wykorzystaniem zabezpieczenia nadmiarowo-prądowego oraz odpowiednio połączonych przewodów elektrycznych. W skład obwodu elektrycznego wchodzi przewody pod napięciem, przewody ochronne oraz wszelkie urządzenia, rozdzielcze, sterownicze i sygnalizacyjne.

Urządzenia elektryczne - wszelkie urządzenia i elementy instalacji elektrycznej przeznaczone do wytwarzania, przekształcania, przesyłania, rozdziału lub do przetwarzania w inną formę energii.

Rozdzielnica elektryczna - zespół aparatury odpowiednio dobranej i połączonej w bloki funkcjonalne, służący do zasilania odbiorników energii elektrycznej, zabezpieczania przewodów elektrycznych przed przełężeniem, realizacji wyznaczonych zadań oraz kontroli obwodów instalacji elektrycznej.

Rozdzielnia - wyodrębniona część stacji elektroenergetycznej lub autonomiczny fragment sieci elektroenergetycznej, w którym następuje rozdział energii elektrycznej bez zmiany napięcia.

Uziemienie - zintegrowany zespół środków i urządzeń służący do zapewnienia bezpieczeństwa z punktu widzenia ochrony przeciwporażeniowej, odgromowej i przeciwprzebiegiowej.

Uziom - przewód umieszczony bezpośrednio w ziemi lub betonie o odpowiednio dużej powierzchni styku w celu zapewnienia odpowiedniej rezystancji uziemienia.

Przewód uziemiający- przewód łączący uziemiany element z uziemieniem, wystający ponad ziemię. Zwody - element instalacji odgromowej, służący bezpośredniemu przyjęciu wyładowań piorunowych i odprowadzeniu do ziemi prądu wyładowania o natężeniu rzędu kilkunastu tysięcy amperów. Zwody umieszczane są na dachach i ścianach budynków lub na masztach obok chronionych obiektów. Zwody łączy się przewodami odprowadzającymi z pozostałymi elementami instalacji odgromowej.

Połączenia wyrównawcze - elektryczne połączenie części przewodzących dostępnych i części przewodzących obcych, w celu wyrównania różnicy potencjałów.

Ogranicznik przepięć- urządzenie do ochrony urządzeń elektrycznych i elektronicznych przed wylądowaniami atmosferycznymi i przepięciami w sieci elektroenergetycznej.

Przewody elektryczne - urządzenia służące do dostarczania energii elektrycznej, sygnałów i impulsów elektrycznych w wybrane miejsce.

Kabel elektroenergetyczny - przewód elektryczny przystosowany do umieszczenia w ziemi, o izolacji 0,6/1kV. Żyła robocza - izolowana żyła wykonana z miedzi lub aluminium w kablu elektrycznym, służy do przesyłania energii elektrycznej.

Żyła neutralna - izolowana żyła robocza, oznaczona kolorem niebieskim, w kablach czterożyłowych pełni rolę przewodu ochronno-neutralnego.

Żyła ochronna - izolowana żyła w kablu elektroenergetycznym, oznaczona barwą zielonożółtą, bezwzględnie wymagana przez określone środki ochrony przeciwporażeniowej.

Skrzyżowanie - miejsce na trasie kabla, w którym rzuty poziome różnych linii kablowych pokrywają się lub przecinają.

Zbliżenie - miejsce na trasie kabla, w którym odległość pomiędzy różnymi liniami kablowymi, urządzeniami sieci podziemnych jest mniejsza niż odległość dopuszczalna dla danych warunków układania bez stosowania przegród lub osłon zabezpieczających oraz nie występuje skrzyżowanie.

Rura ochronna - konstrukcja przeznaczona do ochrony kabla lub przewodu przed uszkodzeniem mechanicznym, spowodowanym czynnikami zewnętrznymi.

Panel fotowoltaiczny - zestaw elementów półprzewodnikowych tzw. ogniw fotowoltaicznych, przykrytych szkłem hartowanym lub innym materiałem (np. tworzywem sztucznym), zabudowanych w ramie aluminiowej, w których następuje konwersja energii promieniowania słonecznego w energię elektryczną, w wyniku zjawiska fotowoltaicznego.

Konstrukcja nośna „stół” - system montażowy nośny dla instalacji paneli fotowoltaicznych.

Inwertery DC/AC- urządzenie elektryczne pozwalające na przetworzenie napięcia stałego DC (wytwarzanego przez panele) na napięcie przemiennie AC (wprowadzanego do sieci elektroenergetycznej).

1.5. Ogólne wymagania dotyczące robót

Wykonawca robót jest odpowiedzialny za jakość ich wykonania oraz za zgodność z dokumentacją

projektową i SST. Rodzaje (typy) urządzeń, osprzętu i materiałów pomocniczych zastosowanych do

wykonywania instalacji powinny być zgodne z podanymi w dokumentacji projektowej. Zastosowanie do

wykonania instalacji innych rodzajów (typów) urządzeń i osprzętu niż wymienione w projekcie dopuszczalne jest jedynie pod warunkiem wprowadzenia do dokumentacji projektowej zmian uzgodnionych w obowiązującym trybie z Inspektorem Nadzoru oraz z biurem projektowym opracowującym dokumentację.

2. MATERIAŁY

Wszystkie materiały do wykonania układu instalacji fotowoltaicznych powinny odpowiadać parametrom

technicznym wyspecyfikowanym w dokumentacji projektowej i wykazach materiałowych oraz wymaganiom

odpowiednich norm i aprobat technicznych.

2.1. Odbiór materiałów na budowie

- Materiały należy dostarczać na budowę wraz ze świadectwami jakości, kartami gwarancyjnymi, protokołami odbioru technicznego.
- Dostarczone na miejsce budowy materiały należy sprawdzić pod względem kompletności i zgodności z danymi wytwórcy.
- W przypadku stwierdzenia wad lub nasuwających się wątpliwości mogących mieć wpływ na jakość wykonania robót, materiały należy przed ich wbudowaniem poddać badaniom określonym przez dozór techniczny robót.

2.2. Składowanie materiałów na budowie

Składowanie materiałów powinno odbywać się zgodnie z zaleceniami producentów, w warunkach zapobiegających zniszczeniu, uszkodzeniu lub pogorszeniu się właściwości technicznych na skutek wpływu czynników atmosferycznych lub fizykochemicznych. Należy zachować wymagania wynikające ze specjalnych właściwości materiałów oraz wymagania w zakresie bezpieczeństwa przeciwpożarowego.

2.3. Instalacja fotowoltaiczna

2.3.1. Ogniwa fotowoltaiczne

Zaprojektowano układ ogniw fotowoltaicznych opartych na modułach polikrystalicznych.

Minimalne wymagania dla ogniw to:

- Moc znamionowa 260 Wp;
- Wymiary 1675 x 1001 mm;
- Waga 18 - 22 kg;
- Należy wziąć pod uwagę wymagane korekty w rozmieszczeniu, systemie montażowym i dostosowanie do układu konstrukcyjnego dachu. Waga modułu nie może przekroczyć 22kg;
- Na etapie produkcji moduły PV winny: być poddane w 100% kontroli wydajności, wykrycia ewentualnych wad ukrytych oraz pomiarów izolacji według normy IEC 61215/61730, przejść z wynikiem pozytywnym badania na grad symulowane uderzeniem kuli lodowej;
- Moduły o maksymalnej tolerancji mocy (+/- 2%);
- Moduły powinny posiadać specjalne pokrycie powierzchni zewnętrznej modułu/szyby tworzące trwałą warstwę samoczyszczącą ułatwiającą spływanie wody i obniżającą przyleganie kurzu, pyłu;

Parametry modułów oraz ich komponenty winny spełniać wymagania norm:

- EN 61730-1 Ocena bezpieczeństwa modułu fotowoltaicznego (PV) – Część 1: Wymagania dotyczące konstrukcji;
- EN 61730-2 Ocena bezpieczeństwa modułu fotowoltaicznego (PV) – Część 2: Wymagania dotyczące badań;
- EN 61215 Moduły fotowoltaiczne (PV) z krzemu krystalicznego do zastosowań naziemnych;

- EN 61646 Cienkowarstwowe naziemne moduły fotowoltaiczne (PV) – Kwalifikacja konstrukcji i zatwierdzenie typu;6
- EN 62108 Testowanie modułów fotowoltaicznych (PV) w korozyjnym środowisku mgły solnej;
- EN 50521 Złącza elektryczne do zastosowań w systemach fotowoltaicznych – Wymagania bezpieczeństwa i badania.

Powyższe wymagania powinny być potwierdzone stosownymi certyfikatami, które wraz z załącznikami winny być dostarczone do dokumentacji (wg IEC 61215/ 61730).

2.3.2. Inwerter (falownik) fotowoltaiczny

Moduły fotowoltaiczne dostarczają prąd stały natomiast inwerter przekształca prąd stały na zgodny z siecią prąd przemienny - z możliwie wysoką wydajnością. Falownik stale reguluje optymalny punkt eksploatacyjny instalacji dostosowując w ten sposób instalację do dynamicznych warunków pogodowych i nasłonecznienia. Inwerter wyposażony jest w funkcję, która odpowiada za połączenie, które bezpiecznie oddziela instalację fotowoltaiczną od sieci w przypadku awarii sieci lub pracach przy niej. Ochronniki przepięciowe w inwerterze chronią moduły i elektronikę przed szkodliwym przepięciem.

Przewidziano falowniki o następujących parametrach:

- Moc maksymalna pojedynczego urządzenia 1 fazowego- 3kW; 3,6kW;
- Moc maksymalna pojedynczego urządzenia 3 fazowego- 5,8kW;
- Rozłącznik DC – zintegrowany;
- Zdalny monitoring oraz możliwość diagnostyki pracy systemu oparte o protokół TCP/IP i technologię Ethernet;
- Minimalna sprawność Europejska dla inwerterów 3 fazowych >97,0%;
- Minimalna sprawność Europejska dla inwerterów 1 fazowych >96,0%;
- Śledzenie MPPT >99.5%;
- Normy bezpieczeństwa i kompatybilności elektromagnetycznej: IEC/EN 62109-1, IEC/EN 62109-2, AS/NZS3100, AS/NZS 60950, EM 61000-6-1, EN 61000-6-2, EN 61000-6-3, EN 61000-3-2, EN 61000-3-3;
- Maksymalne napięcie pracy: 1000 V;

2.3.3. Regulator

Regulator MPTT ma pełnić funkcje sterownika umożliwiającego maksymalizację wytwarzanej energii prądu stałego z paneli fotowoltaicznych z oraz funkcje kontrolno-pomiarowe.

2.3.4. Kable, przewody, osprzęt łączeniowy

Do łączenia szeregowego modułów należy stosować kable jednożyłowe gięte w specjalnej izolacji do stosowania w systemach fotowoltaicznych.

Do przewodów stosować systemowe akcesoria łączeniowe – dławiki, złącza, wtyki, itp.

Stosowane przewody muszą spełniać następujące wymagania:

- temperatura pracy od -40°C do +120°C;
- odporność na promieniowanie UV i ozon;
- odporność na środowiska kwaśne i warunki atmosferyczne (wiatr, deszcz);

Po stronie AC stosować przewody wielożyłowe miedziane 450/740V. Przekroje przewodów dobrać zgodnie z dokumentacją projektową.

2.3.5. Urządzenia rozdzielcze, ochronne i sterownicze

Aparaty powinny spełniać wymagania PN-EN 60947 Aparatura rozdzielcza i sterownicza niskonapięciowa. Typy aparatów zgodne z dokumentacją projektową.

2.4. Konstrukcja nośna:

Wymagania odnośnie konstrukcji:

- stosować lekkie konstrukcje systemowe przeznaczone do montażu modułów fotowoltaicznych na dachach odpowiedniego rodzaju oraz na powierzchni gruntu;
- stosować elementy wsporcze, szyny, klemy, kotwy, haki, śruby z jednego wybranego systemu montażowego;
- należy zastosować system montażowy zapewniający odporność na parcie wiatru i obciążenie śniegiem;
- montaż wykonać zgodnie z DTR producenta;

3. SPRZĘT

Do wykonania instalacji przewiduje się użycie następującego sprzętu:

- samochód dostawczy do 0,9 t;
- samochód skrzyniowy 5 t;
- żuraw samochodowy 5 t;
- wózek widłowy lub wózek paletowy w przypadku rozładunku z samochodu z windą;
- wciągarka lub winda transportowa;

4. TRANSPORT

4.1. Ogólne wymagania dotyczące transportu

Ogólne wymagania dotyczące transportu podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 4.

4.2. Transport materiałów i elementów oświetleniowych

Materiały na budowę powinny być przewożone odpowiednimi środkami transportu, zabezpieczone w sposób zapewniający uszkodzeniu oraz zgodnie z przepisami BHP i ruchu drogowego. Należy zwracać szczególną uwagę na rozładunek palet z modułami fotowoltaicznymi i stosować się do wskazań na opakowaniu.

5. WYKONANIE ROBÓT

5.1. Ogólne zasady wykonania robót

Ogólne zasady wykonania robót podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 5.

5.2. Konstrukcja nośna montowana na dachu/gruncie

Mocowanie konstrukcji wsporczych zgodnie z DTR producenta wybranego systemu – w zależności od rodzaju dachu, pokrycia, konstrukcji i nachylenia modułów. Konstrukcja musi zapewniać odpowiednie wsparcie dla zastosowanych modułów fotowoltaicznych. Należy zwrócić uwagę na wszelkie elementy mogące powodować zacienienie modułów. Wskazówki odnośnie prac:

- przed przystąpieniem do montażu zweryfikować rozstaw konstrukcji i ich wymiary;
- dokonać oceny stanu technicznego dachu, w razie konieczności dokonać niezbędnych napraw przed przystąpieniem do montażu konstrukcji wsporczej;
- wszelkie przejścia przez płaszczyznę dachu uszczelnić;
- miejsce wierceń w dachach krytych papą uszczelnić masami bitumicznymi;
- wykonana konstrukcja winna być zabezpieczona antykorozyjnie;
- w miarę potrzeby należy dokonać wymiany uszkodzonych elementów dachu (pokrycie, obróbki blacharskie, rynny, rury spustowe);
- wszelkie ewentualne uszkodzenia powstałe przy wykonywaniu prac budowlanych na dachu należy usunąć. Miejsca kotwienia konstrukcji wsporczych do dachu należy uszczelnić i zabezpieczyć.

5.3. Okablowanie, rozdzielnice i urządzenia elektryczne

Połączenia pomiędzy panelami i inwerterem z wykorzystaniem przewodu solarnego PV. Przewody należy przytwierdzić do konstrukcji systemowej prowadzone w rurkach lub korytkach kablowych (odpornych na UV). W gruncie kable należy prowadzić w rurach DVR, DVK.

Każdy inwerter fotowoltaiczny należy montować do ściany lub dedykowanej konstrukcji, zgodnie z DTR producenta.

Pomiędzy panelami oraz konstrukcją montażową prowadzić przewody wyrównawcze, które należy doprowadzić do głównej szyny uziemiającej oraz rozdzielni głównej RG.

W części gruntowej przewód wyrównawczy, uziemiający należy wykonać płaskownikiem ocynkowanym FeZn.

Rozdzielnie fotowoltaiczne strony DC i AC należy wyposażyć w urządzenia zabezpieczające, ochronę przepięciową.

W każdej istniejącej rozdzielni głównej zabudować urządzenie zabezpieczające (wyłącznik nadmiaroprądowy, wyłącznik główny, ochronnik przepięć) oraz dokonać połączenia pomiędzy rozdzielnią, a falownikiem. Przewód ochronny podłączyć w rozdzielni głównej pod zaciskami głównej szyny uziemiającej. Rezystancja uziemienia ze względu na ochronę przepięciową powinna być $\leq 10\Omega$.

Zamontować rozdzielnice z wyposażeniem zgodnie ze schematem ideowym (mocowanie wg instrukcji producenta i rodzaju powierzchni). Aparaty modułowe należy instalować w sposób umożliwiający bezproblemowe podłączenie przewodów instalacji elektrycznej. Zaleca się stosowanie dodatkowych elementów łączeniowych i rozdzielczych w postaci szyn, listew, złączek i odgałęźników. Poszczególne obwody należy oznaczyć i opisać. Należy zapewnić wygodny dostęp do rozdzielnic osób upoważnionych i jednocześnie zabezpieczyć je przed dostępem osób niepowołanych (zamki patentowe). Wszelkie prace montażowe i łącznikowe należy wykonać przy wyłączonym napięciu sieciowym, z zachowaniem zasad wiedzy technicznej oraz przepisów BHP. Sprawdzić stabilność i pewność mocowań.

Szczegółowe dane techniczne przewodów, urządzeń i rozdzielnic zawiera dokumentacja projektowa.

5.4. Instalacja fotowoltaiczna

5.4.1. Moduły fotowoltaiczne

Moduły montować na gruncie/dachu budynku zgodnie ze schematem dokumentacji projektowej i instrukcją montażu producenta. Do mocowania wykorzystać wsporniki oraz łączniki zgodnie z dokumentacją projektową. Połączenia elektryczne między modułami wykonywać przewodami solarnymi jednożyłowymi. Do połączeń wykorzystać łączniki wtykowe. Moduły łączyć pomiędzy sobą szeregowo. Przewody układać pomiędzy modułami bez pozostawienia luźnych odcinków. przy dalszych odległościach stosować uchwyty systemowe montowane do dachu. Niedopuszczalne jest pozostawienie kabli luzem bez mocowania.

5.4.1. Środki dodatkowej ochrony od porażen

Ochronę przed porażeniem prądem elektrycznym zapewni:

- Zachowanie odległości izolacyjnych;
- izolacja robocza;
- samoczynne wyłączenie w układzie sieciowym TN-C.

5.4.2. Ochrona przeciwprzepięciowa

W celu ochrony systemu przed uszkodzeniami należy stosować system ochrony przeciwprzepięciowej zgodnie z dokumentacją projektową.

6. KONTROLA JAKOŚCI ROBÓT

6.1. Ogólne zasady kontroli jakości robót

Ogólne zasady kontroli jakości robót podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 6.

6.2. Bezpieczeństwo i ochrona zdrowia przy wykonywaniu instalacji elektrycznych

Wszystkie prace wykonać zgodnie:

- z Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 7 kwietnia 2004r. w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie;
- z Rozporządzeniem Min. Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych;
- warunkami technicznymi wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych. Tom V. Instalacje elektryczne. Zagrożenia występujące podczas realizacji robót, instalacje na napięciu do 1,0kV i powyżej 1kV;
- wyłączenia urządzeń rozdzielczych pod napięciem;
- wyłączenia napięcia na poszczególne obwody odbiorcze;
- wyłączenie napięcia istniejącej instalacji i tablic rozdzielczych przeznaczonych do demontażu;
- pomiary skuteczności ochrony porażen.

Monterzy powinni posiadać kwalifikacje i uprawnienia do wykonywania prac montażowych elektrycznych do 1kV wymagane przez aktualne przepisy.

Przewidywane zagrożenie występujące podczas realizacji inwestycji

Mogą wystąpić następujące zagrożenia podczas pracy:

- Porażenie prądem elektrycznym;
- Obrażenia w wyniku działań urządzeń elektromechanicznych;
- Upadek z wysokości powyżej 2,5m.

Sposób prowadzenia instruktażu BHP

Przed przystąpieniem do prac kierownik budowy przeprowadza ustny instruktaż BHP, zapoznaje pracowników z zagrożeniami występującymi na placu budowy i podczas transportu materiału na budowę.

Środki techniczne i organizacyjne zapobiegające wystąpieniu niebezpieczeństwa

Prowadzenie prac w pobliżu istniejących urządzeń i budowli z zachowaniem szczególnej ostrożności.

W razie potrzeby stosowanie sprzętu ochrony osobistej.

7. OBMIAR ROBÓT

7.1. Ogólne zasady obmiaru robót

Ogólne zasady obmiaru robót podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 7.

7.2. Jednostka obmiarowa

Obmiar obejmuje całość instalacji. Jednostką obmiarową jest komplet robót.

8. ODBIÓR ROBÓT

8.1. Ogólne zasady odbioru robót

Ogólne zasady odbioru robót podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 8.

Roboty uznaje się za wykonane zgodnie z dokumentacją projektową, SST i wymaganiami Inspektora Nadzoru, jeżeli wszystkie pomiary i badania z zachowaniem tolerancji wg pkt 6 dały wyniki pozytywne.

8.2. Warunki odbioru wykonanej instalacji elektrycznej.

8.2.1. Badania odbiorcze instalacji elektrycznych

Każda instalacja elektryczna powinna być poddana szczegółowym oględzinom i próbom, obejmującym niezbędny zakres pomiarów, w celu sprawdzenia, czy spełnia wymagania dotyczące ochrony ludzi, zwierząt i mienia przed zagrożeniami.

Badania odbiorcze powinna przeprowadzać brygada składająca się z co najmniej dwóch osób. Badania odbiorcze instalacji elektrycznych mogą wykonywać wyłącznie osoby posiadające zaświadczenia kwalifikacyjne. Osoba wykonująca pomiary może korzystać z pomocy osoby nie posiadającej zaświadczenia kwalifikacyjnego, pod warunkiem, że odbyła przeszkolenie BHP pod względem prac przy urządzeniach elektrycznych.

Zakres badań odbiorczych obejmuje:

- oględziny instalacji elektrycznych;
- badania (pomiary i próby) instalacji elektrycznych;
- próby rozruchowe.

Badania odbiorcze powinny być poświadczane odpowiednimi protokołami. Protokoły z badań (pomiarów i prób), sprawdzeń i odbiorów częściowych należy przedłożyć komisji w trakcie odbioru. Komisja może być jednocześnie wykonawcą oględzin, badań i prób, z tym, że z badań i prób powinny być sporządzone oddzielne protokoły. Po zakończeniu badań odbiorczych komisja powinna sporządzić protokół końcowy z badań odbiorczych. Protokół ten należy przedłożyć do odbioru końcowego. Protokół ten powinien zawierać co najmniej następujące dane:

- numer protokołu, miejscowość i datę sporządzenia;
- nazwę i adres obiektu;

- imiona i nazwiska członków komisji oraz stanowiska służbowe;
- datę wykonania badań odbiorczych;
- ocenę wyników badań odbiorczych;
- decyzję komisji odbioru o przekazaniu (lub nieprzekazaniu) obiektu do eksploatacji;
- ewentualne uwagi i zalecenia komisji;
- podpisy członków komisji, stwierdzające zgodność ustaleń zawartych w protokole.

8.2.2. Oględziny instalacji elektrycznych

Oględziny należy wykonać przed przystąpieniem do prób i po odłączeniu zasilania instalacji. Oględziny mają na celu stwierdzenie, czy wykonana instalacja lub urządzenie:

- spełniają wymagania bezpieczeństwa;
  - zostały prawidłowo zainstalowane i dobrane oraz oznaczone zgodnie z projektem;
  - nie posiadają widocznych uszkodzeń mechanicznych, mogących mieć wpływ na pogorszenie bezpieczeństwa użytkowania.
-
- wykonania instalacji pod względem estetycznym (jakość wykonanej instalacji);
  - ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym;
  - doboru urządzeń i środków ochrony w zależności od wpływów zewnętrznych;
  - ochrony przed pożarem i skutkami cieplnymi;
  - doboru przewodów do obciążalności prądowej i spadku napięcia;
  - wykonania połączeń obwodów;
  - doboru i nastawienia urządzeń zabezpieczających i sygnalizacyjnych;
  - umieszczenia odpowiednich urządzeń odłączających i łączących;
  - rozmieszczenia oraz umocowania aparatów, sprzętu i osprzętu;
  - oznaczenia przewodów fazowych, neutralnych, ochronnych oraz ochronno-neutralnych;
  - umieszczenia schematów, tablic ostrzegawczych lub innych informacji na oznaczenie obwodów, bezpieczników, łączników, zacisków itp.;
  - wykonania dostępu do instalacji i urządzeń elektrycznych w celu ich wygodnej obsługi i konserwacji.

8.2.3. Estetyka i jakość wykonanej instalacji.

O jakości i estetyce wykonanej instalacji decydują następujące czynniki:

- zastosowanie jednego gatunku i zachowanie jednakowej kolorystyki sprzętu elektroinstalacyjnego;
- trwałość zamocowania sprzętu do podłoża oraz innych elementów mocujących i uchwytów;
- zamocowanie sprzętu na jednakowej wysokości w danym pomieszczeniu z zachowaniem zasad prostoliniowości mocowania;

- właściwe zabezpieczenie przed korozją elementów urządzeń i instalacji narażonych na wpływ czynników atmosferycznych.

8.2.4. Ochrona przed porażeniem prądem elektrycznym.

Należy sprawdzić prawidłowość doboru środków ochrony przed porażeniem prądem elektrycznym oraz ich zgodność z normami. Skuteczność ochrony przeciwpożarowej należy sprawdzić pomiarami powykonawczymi.

Sprawdza się zgodność instalacji z wymaganiami normy PN-IEC 60364-4-41 oraz PN-IEC60364-4-47.

8.2.5. Ochrona przed pożarami i skutkami cieplnymi.

Należy sprawdzić, czy:

- instalacje i urządzenia elektryczne nie stwarzają zagrożenia pożarowego dla materiałów lub podłoży, na których (w pobliżu których) są zainstalowane;
- urządzenia mogące powodować powstawanie łuku elektrycznego są odpowiednio zabezpieczone przed jego negatywnym oddziaływaniem na otoczenie;
- urządzenia zawierające ciecze palne są odpowiednio zabezpieczone przed rozprzestrzenianiem się tych cieczy;
- dostępne części urządzeń i aparatów nie zagrażają poparzeniem,
- urządzenia wytwarzające promieniowanie cieplne nie zagrażają, wystąpieniem niebezpiecznych temperatur.

Sprawdza się zgodność instalacji z wymaganiami normy PN-IEC60364-4-42 i PN-IEC60364-4-482.

8.2.6. Połączenia przewodów.

Należy sprawdzić, czy:

- połączenia przewodów są wykonane przy użyciu odpowiednich metod i osprzętu;
- nie jest wywierany przez izolację nacisk na połączenia;
- zaciski nie są narażone na naprężenia spowodowane przez podłączone przewody.

Sprawdza się zgodność instalacji z wymaganiami normy PN-82/E-06290, PN-86/E-06291

8.3. Warunki techniczne wykonania i odbioru konstrukcji aluminiowej.

- Warunki BHP wg „Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych tom III - Konstrukcje stalowe" pkt. 2.11., oraz innych przepisów, obowiązujących przy prowadzeniu robót budowlano-montażowych;
- Wymagania techniczne i badania konstrukcji stalowej przy wykonywaniu, montażu i odbiorze wg PN-B-06200:2002, oraz „Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych, tom III – Konstrukcje stalowe”;
- Po dokręceniu nakrętek mocujących konstrukcję stalową.

9. PODSTAWA PŁATNOŚCI

9.1. Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności

Ogólne ustalenia dotyczące podstawy płatności podano w SST D.00.00.00 „Wymagania ogólne” pkt 9.

9.2. Podstawa płatności

Podstawę płatności stanowi komplet wykonywanych robót i pomiarów pomontażowych zakończonych podpisanym protokołem zakończenia robót.

10. PRZEPISY ZWIĄZANE

- EN 61730-1 Ocena bezpieczeństwa modułu fotowoltaicznego (PV) – Część 1: Wymagania dotyczące

konstrukcji.

- EN 61730-2 Ocena bezpieczeństwa modułu fotowoltaicznego (PV) – Część 2: Wymagania dotyczące

badania.

- EN 61215 Moduły fotowoltaiczne (PV) z krzemu krystalicznego do zastosowań naziemnych
- EN 61646 Cienkowarstwowe naziemne moduły fotowoltaiczne (PV) – Kwalifikacja konstrukcji

i zatwierdzenie typu.

- EN 62108 Testowanie modułów fotowoltaicznych (PV) w korozyjnym środowisku mgły solnej.
- EN 50521 Złącza elektryczne do zastosowania w systemach fotowoltaicznych – Wymagania

bezpieczeństwa i badania.

- PN-87/E-90056. Przewody elektroenergetyczne ogólnego przeznaczenia do układania na stałe. Przewody o izolacji i powłoce polwinitowej, okrągłe.

- PN-87/E-90054. Przewody elektroenergetyczne ogólnego przeznaczenia do układania na stałe. Przewody jednożyłowe o izolacji polwinitowej.

- PN-IEC 60364 - norma wieloarkuszowa. Instalacje elektryczne w obiektach budowlanych.

- PN-E-04700:1998/2000. Wytyczne przeprowadzania pomontażowych badań odbiorczych.

- PN-IEC 61024 - norma wieloarkuszowa. Ochrona odgromowa obiektów budowlanych.

- PN-86/E-05003.01. Ochrona odgromowa obiektów budowlanych. Wymagania ogólne.

- N-SEP-E-004. Budowa linii kablowych.

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 02.09.2004 r. w sprawie szczegółowego zakresu i formy dokumentacji projektowej, specyfikacji technicznych wykonania i odbioru robót budowlanych oraz

programu funkcjonalno-użytkowego (Dz. U. nr 202/2004 i 75/2005).

- Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 7 kwietnia 2004 w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie Dz.U z dnia 12 maja 2004 z załącznikiem (wykaz Polskich Norm obowiązującego stosowania),

- Rozporządzenie Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych w sprawie bezpieczeństwa i higieny pracy przy urządzeniach i instalacjach energetycznych Dz. U.80/99.

- Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych. Tom V. Instalacje elektryczne.

- Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlanych ITB część D: Roboty instalacyjne. Zeszyt

2: Instalacje elektryczne i piorunochronne w budynkach użyteczności publicznej.

- Warunki techniczne wykonania i odbioru robót budowlano-montażowych. Tom III. Konstrukcje stalowe.

- PN-B-06200:2002 Konstrukcje stalowe budowlane. Warunki wykonania i odbioru.